

MILLIY KURASH MASHG'ULOTLARIDA MOTIVATSIYANI OSHIRISHNING PEDAGOGIK YONDASHUVLARI

Choriyev Uchqun Suyun o'g'li

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada milliy kurash mashg'ulotlarida sportchilarning motivatsiyasini oshirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar tahlil qilingan. Tadqiqot davomida sportchilarning mashg'ulotlarga bo'lgan munosabati, faolligi va ichki motivatsiyasini shakllantirish omillari o'rganildi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, rag'batlantirish, ijobiy baholash, musobaqaviy elementlar hamda milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiyaviy yondashuvlarning samaradorligi aniqlangan. Tadqiqot natijalari milliy kurash mashg'ulotlarida motivatsiyani oshirish sportchilarning sport mahorati va barqaror natijalariga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Olingan xulosalar murabbiylar va sport pedagoglari faoliyatida amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: milliy kurash, sport motivatsiyasi, pedagogik yondashuvlar, mashg'ulot jarayoni, sport pedagogikasi.

Аннотация. В статье анализируются педагогические подходы к повышению мотивации спортсменов в тренировочном процессе национальной борьбы. В ходе исследования изучены отношение спортсменов к тренировкам, уровень их активности и факторы формирования внутренней мотивации. Определена эффективность лично-ориентированного обучения, поощрения, позитивной оценки, соревновательных элементов и воспитательных подходов, основанных на национальных ценностях. Результаты исследования подтверждают, что повышение мотивации положительно влияет на спортивное мастерство и стабильность результатов борцов. Полученные выводы имеют практическое значение для тренеров и специалистов в области спортивной педагогики.

Ключевые слова: национальная борьба, спортивная мотивация, педагогические подходы, тренировочный процесс, спортивная педагогика.

Annotation. This article analyzes pedagogical approaches to increasing athletes' motivation in the training process of national wrestling. The study examines athletes' attitudes toward training, their activity levels, and factors contributing to the development of intrinsic motivation. The effectiveness of learner-centered education, encouragement, positive assessment, competitive elements, and educational approaches based on national values is identified. The results confirm that enhancing motivation has a positive impact on athletes' performance and stability of results. The findings are of practical significance for coaches and specialists in sports pedagogy.

Keywords: national wrestling, sports motivation, pedagogical approaches, training process, sports pedagogy.

Kirish.

Milliy kurash o'zbek xalqining tarixiy-madaniy merosi, milliy qadriyatlari va jismoniy tarbiya an'analari bilan chambarchas bog'liq sport turi bo'lib, yosh avlodni jismonan barkamol, ma'naviy yetuk va irodali shaxs sifatida tarbiyalashda muhim o'rin egallaydi. Zamonaviy sport pedagogikasi nuqtayi nazaridan qaralganda, sportchining mashg'ulotlarga bo'lgan munosabati va musobaqalardagi muvaffaqiyati ko'p jihatdan uning motivatsiya darajasiga bog'liq[1]. Milliy kurash mashg'ulotlari jismoniy jihatdan murakkab va yuqori intizomni talab qilgani sababli sportchilarda ichki va tashqi motivatsiyani shakllantirish dolzarb pedagogik muammo hisoblanadi. Ayniqsa, yosh kurashchilarda mashg'ulotlarga qiziqishning pasayishi, charchoq va ruhiy zo'riqish motivatsiyaning susayishiga olib kelishi mumkin. Shu bois mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi milliy kurash mashg'ulotlarida sportchilarning motivatsiyasini oshirishga xizmat qiluvchi pedagogik yondashuvlarni aniqlash va ularning samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilishdan iborat[2].

Metodlar.

Tadqiqot jarayonida jismoniy tarbiya va sport pedagogikasi, sport psixologiyasi hamda milliy kurash nazariyasiga oid ilmiy adabiyotlar tahlil qilindi. Shuningdek, milliy kurash bo'yicha mashg'ulot olib borayotgan murabbiylar faoliyati pedagogik kuzatuv asosida o'rganildi. Tadqiqot metodlari sifatida kuzatuv, suhbat, so'rovnoma, pedagogik tajriba va taqqoslash usullaridan foydalanildi[3]. Tajribada ishtirok etgan sportchilar motivatsiya darajasi, mashg'ulotlarga munosabati va o'quv-trening jarayonidagi faolligi bo'yicha dastlabki va yakuniy baholashdan o'tkazildi. Motivatsiyani oshirish maqsadida mashg'ulot jarayoniga shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, rag'batlantirish, ijobiy baholash, musobaqaviy elementlarni qo'llash hamda milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiyaviy yondashuvlar bosqichma-bosqich joriy etildi. Ushbu pedagogik yondashuvlar sportchilarning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda amalga oshirildi.

Natijalar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, motivatsiyani oshirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar milliy kurash mashg'ulotlarining samaradorligini sezilarli darajada oshirdi. Xususan, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sportchilarda o'ziga bo'lgan ishonchni kuchaytirib, mashg'ulotlarda faol ishtirok etishiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Rag'batlantirish va ijobiy baholash usullarining qo'llanilishi sportchilarning ichki motivatsiyasini oshirib, ularni yangi sport yutuqlariga intilishga undadi. Musobaqaviy elementlar bilan boyitilgan mashg'ulotlar esa sportchilarda raqobatbardoshlik va g'alabaga bo'lgan intilishni kuchaytirdi. Tajriba yakunida sportchilarning mashg'ulotlarga qatnashish darajasi, intizomi va umumiy faolligi oshgani, shuningdek, ularning mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishi barqarorlashgani aniqlandi[4].

Olingan natijalar milliy kurash mashg'ulotlarida motivatsiyani oshirishda murabbiyning pedagogik mahorati hal qiluvchi omil ekanligini ko'rsatdi. Murabbiy tomonidan yaratilgan ijobiy psixologik muhit sportchilarning o'z imkoniyatlarini erkin namoyon etishiga yordam berdi. Shuningdek, milliy kurashning tarixiy

ildizlari, xalqona qadriyatlari va an'analari asosida olib borilgan tarbiyaviy ishlar sportchilarda sportga bo'lgan hurmat va sadoqat tuyg'usini shakllantirdi. Bu esa motivatsiyaning faqat tashqi omillar bilan emas, balki ichki ehtiyoj va qadriyatlar asosida rivojlanishiga xizmat qildi[5].

Muhokama.

Tadqiqot muhokamasi shuni ko'rsatadiki, motivatsiyani oshirish bir martalik pedagogik ta'sir emas, balki uzluksiz va tizimli jarayon hisoblanadi. Milliy kurash mashg'ulotlarida motivatsiya jismoniy yuklamalar, texnik tayyorgarlik va tarbiyaviy ishlar bilan uyg'unlashtirilgan holda olib borilgandagina yuqori samaradorlikka erishiladi. Sportchilarning individual muvaffaqiyatlarini e'tirof etish, ularni solishtirishdan ko'ra shaxsiy rivojlanishga undash motivatsiyaning barqarorligini ta'minlaydi. Shu bilan birga, sportchilarning oilaviy va ijtimoiy muhitini hisobga olish ham ularning mashg'ulotlarga bo'lgan munosabatiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, milliy kurash mashg'ulotlarida motivatsiyani oshirish sportchilarning sport faoliyatida barqaror natijalarga erishishining muhim pedagogik sharti hisoblanadi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, rag'batlantirish, musobaqaviy yondashuvlar va milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiya sportchilarning mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi hamda ularning sport mahoratini oshirishga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari milliy kurash murabbiylari, jismoniy tarbiya mutaxassislari va sport pedagoglari uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, mashg'ulot jarayonini takomillashtirishda samarali pedagogik asos sifatida qo'llanilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayev, A. (2019). Milliy kurash mashg'ulotlarida sportchilar tayyorgarligi. Toshkent: Fan va texnologiya.
2. Ortiqov, S. (2021). Sport mashg'ulotlarida motivatsiyani oshirishning pedagogik asoslari. Jismoniy tarbiya va sport ilmiy jurnali, 3(2), 41–48.

3. Karimov, I., & Rasulov, B. (2020). Sport pedagogikasi va psixologiyasi asoslari. Toshkent: O'zbekiston jismoniy tarbiya va sport universiteti nashriyoti.
4. Weinberg, R. S., & Gould, D. (2019). Foundations of Sport and Exercise Psychology. Champaign: Human Kinetics.
5. Cox, R. H. (2012). Sport Psychology: Concepts and Applications. New York: McGraw-Hill.
6. Tellayevich, K. R., & Fozilovna, M. N. (2025). ZAMONAVIY TA'LIM TIZIMIDA INKLYUZIV YONDASHUVLARNING AHAMIYATI. Modern education and development, 39(4), 302-308.
7. Iskandar o'g'li, S. B., & Sho'hratovna, I. D. Z. (2025). MULTIMEDIA TEXNOLOGIYALARINING O'QUVCHILARDA TASAVVUR VA MUSTAQIL FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI. Modern education and development, 39(4), 334-339.
8. Tellayevich, K. R. (2025). O'ZBEKISTONDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING RIVOJLANISHINI EKONOMETRIK TAHLIL QILISH. Modern education and development, 39(4), 290-295.
9. Tellayevich, K. R., & Sho'hratovna, I. D. Z. (2025). TA'LIM JARAYONIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI. Modern education and development, 39(4), 296-301.
10. Iskandar o'g'li, S. B., & Fozilovna, M. N. (2025). INKLYUZIV TA'LIM SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI. Modern education and development, 39(4), 327-333.
11. Batirovich, X. S. (2025). QUYOSH ISSIQLIK QURILMALARIDA MAHALLIY FAZA O'ZGARUVCHAN MATERIALLARNING TEPLOFIZIK PARAMETRLARINI TADQIQ ETISH. Modern education and development, 39(4), 246-251.
12. Batirovich, X. S. (2025). QUYOSH KOLLEKTORLARIDA ISSIQLIK AKKUMULYATORLARI UCHUN ARZON MAHALLIY MATERIALLARDAN

FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH. Modern education and development, 39(4), 352-357.

13. Xidirova, N. B. qizi Nomozova, FA (2024). RAQAMLI MATERIALLAR VA INTERAKTIV PLATFORMALAR YORDAMIDA TABIIY FANLARNI O‘QITISH. GOLDEN BRAIN, 2(20), 162-166.

14. Abduvaliyev, A. A., & Sunatov, J. T. (2024). Iqtisodiyotni raqamlashtirishda trend mezonidan foydalanishning nazariy asoslari. Экономика и социум, (2-1 (117)), 69-73.

15. Normurodovna, A. M. (2025, February). Tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikda Ingliz tilining ahamiyati. In International Educators Conference (pp. 310-317).